

ARTS

Giorgio de Chirico a Sabadell

Mila Torres

Cavall al costat d'un llac, 1927
Llapis sobre paper.
17,5 x 23,2 cm.

Col·lecció particular

La Fundació Caixa de Sabadell amb col·laboració amb la Caixa de Bilbao presenta al Saló Modernista de la Caixa de Sabadell del 8 de novembre del 2001 al 6 de gener de 2002 l'exposició Giorgio de Chirico una mostra que només s'ha pogut veure a Bilbao i a Sabadell.

L'exposició presenta un total de 35 obres que combinen el dibuix, la pintura i l'escultura de l'autor des de 1908 fins al 1959.

Com una derivació del Futurisme, cap al 1915, ja durant la Primera Guerra Mundial, sorgeix la Pintura Metafísica, un moviment que va determinar que durant uns anys més l'atenció artística estigués fixada a Itàlia doncs, malgrat el seu creador Giorgio de Chirico, estigués establert a París, era de nacionalitat italiana i els seus seguidors eren italians.

El fer metafísic va ser una reacció contra el moviment i el dinamisme pels que lluitava el Futurisme. El que va pretendre era tornar cap a la quietud mitjançant estranyes composicions misterioses i sinistres maniquis. Tot aquest sentiment que es vol tornar a conquerir de quietud i sensibilitat són fàcils d'entendre si ens situem en mig dels conflictes socials, econòmics i polítics de la guerra. Els aires misteriosos i sinistres es poden relacionar amb els dubtes davant d'un futur incert i davant el pessimisme que provocava les possibles conseqüències del conflicte bèl·lic.

Giorgio de Chirico (Volo, Grècia 1888-Roma 1978) va ser el gran promotor del moviment, en el que es veuen influències del Cubisme. Però, malgrat això, De Chirico ho plasmava tot d'una manera molt especial. En les seves creacions s'aprecia el buit que es pobla de maniquies, d'estàtues creant una sensació en l'espectador d'enigma, d'estranyesa, de no saber realment què és el que es veu. D'aquí, d'aquestes sensacions ve la idea de que les seves obres siguin oníriques,

Vita silente con busto di Apollo, 1962

que pertanyin més al món dels somnis que a la realitat. Els surrealistes el van agafar com una font d'inspiració, aquest és el cas de Dalí, Magritte o Ernst.

Independentment de la idea surrealista, De Chirico també va impressionar a Picasso que en aquell moment estava treballant dins el Cubisme.

Podríem resumir les notes predominant de l'etapa metafísica en: l'ambient que recrea sembla tret d'un escenari teatral, les figures emanen solitud, perspectiva molt treballada, tonalitats en les que incloïa tant la gamma càlida com la freda, possiblement visions crítiques, estaticisme i quietud.

Giorgio de Chirico després de la Primera Guerra Mundial va abandonar, no totalment, però sí principalment, la pintura metafísica per introduir-se en un món academicista. S'interessa pels artistes clàssics i començà a dibuixar espais grecs en els que introdueix animals, principalment cavalls degut a la dificultat que aquest animal implica al ser dibuixat, ja que De Chirico volia aconseguir la perfecció.

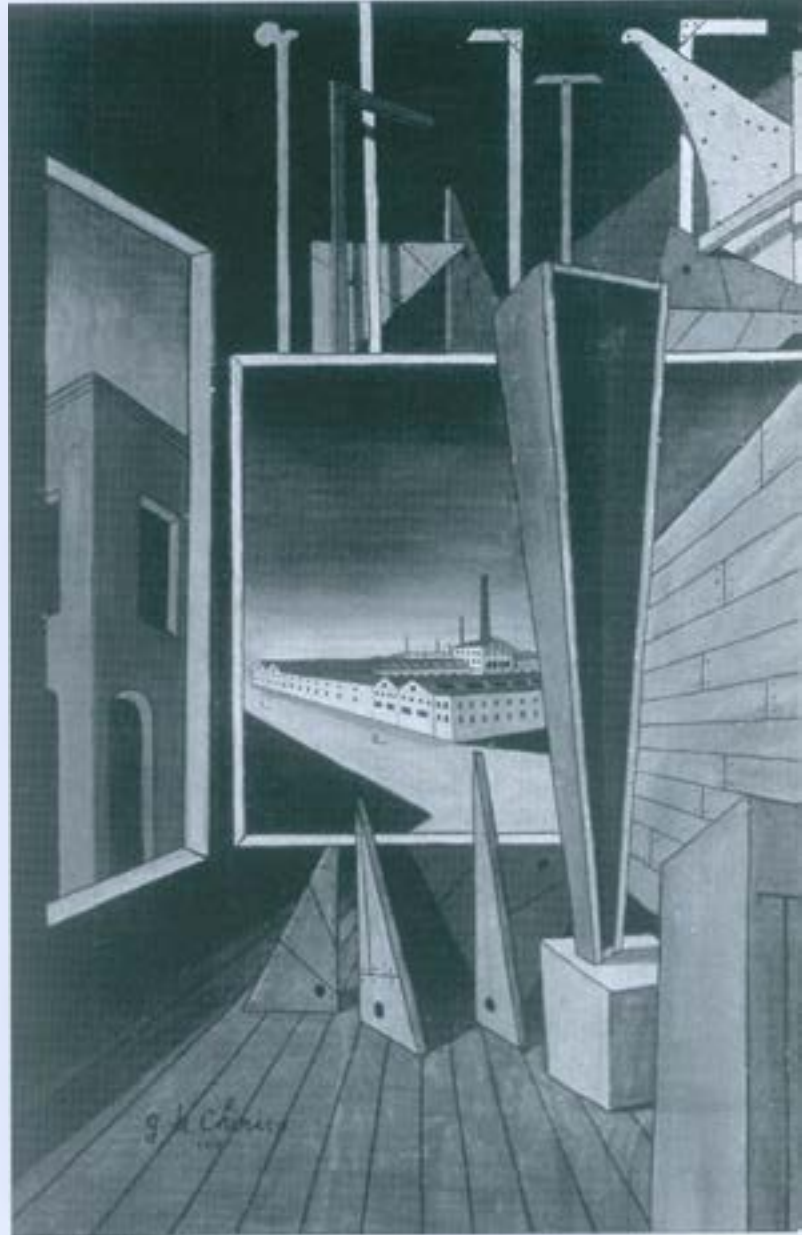
El que buscava l'artista era el retorn a l'ofici. Es va tancar als museus i es dedicà a copiar Tizià, Rafael, Botticelli, Miguel Àngel... volia retornar al classicisme en el qual ja havia basat la seva concepció de la pintura. Sens dubte, aquest retornar a l'academicisme també el va ser precursor del que passaria anys després a nivell de molts artistes (recordem molt dels nostres informalistes) i que no va ser més que el malestar i l'angoixa que el portava la vida moderna.

En les obres d'aquest període detalla al màxim els elements compositius de tal manera que les composicions recorden la manera de fer barroca, per la roba dels personatges, per la descripció del paisatge. El resultat és d'una gran habilitat tècnica, el que l'interessa és la qualitat i no el tema en sí.

Però el misteri i l'enigma de les obres metafísiques podem dir que mai l'abandona totalment, així la força que desprenen els cavalls, el paisatge de fons, el moviment o l'expressió dels autoretrats enigmàtics que ens miren demanant resolució de dubtes. Presenten inquietud a l'espectador, la mateixa que podia provocar una obra precursora del surrealisme. I no només en aquest aspecte formal, sinó que materialment va ser capaç d'efectuar dins un mateix any una obra de característiques classicistes i altres metafísiques.

El que sempre ha estat present és una contínua recerca pictòrica, tant en una primera època metafísica com en els anys en que s'introdueix en el classicisme, Giorgio De Chirico buscà i evolucionà en la creació buscant tant l'expressió, com la perfecció tècnica. La seva capacitat creativa va abarcar el dibuix, l'obra gràfica, l'escultura, el disseny d'escenografia i vestuari per a òpera i teatre, la literatura... la qual cosa indica una sorprenent vitalitat i una gran necessitat d'expressió. Ell mateix va dir: *Jo tinc ànsia de crear. Per a mi, pintar és una diversió, un plaer, una satisfacció, una diversió d'ordre superior. Jo sóc un pintor fora del temps.* Així definia la seva creació i es definia ell mateix.

Amb aquesta exposició tenim l'oportunitat de sense moure'ns de casa cosa no molt habitual, introduir-nos en la història de l'art i comprovar com Giorgio de Chirico podia ser font pel surrealisme, com podia tenir influències del cubisme o influenciar ell mateix a la vegada i com d'una pintura trencadora es passa al desig d'anar cap a la perfecció clàssica. I si més no, podem seguir els seus escrits i mirar: (...) *és millor mirar i no buscar significats: la pintura és una contemplació, cal contemplar-la, mirar-la.* Anem doncs i mireu.

**Composició geomètrica
amb paisatge de fàbrica, 1917**
Oli sobre tela.
84,7 x 50 cm.

Galleria d'Arte Moderna e Contemporanea.
Civici Musei d'Arte e Storia, Brescia